

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 69/1997 vp laiksi julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta, jolle

talousvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 24/1997 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan julkisista hankinnoista 23 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1505/1992) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 momentin 5 kohta, 3 §, 4 §:n 4 kohta, sekä 5—9 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 § laissa 1523/1994, 5 ja 7—9 § osaksi mainitussa laissa, sekä lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 9 a ja 11 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala ja tarkoitus

Tätä lakia ei sovelleta:

1) salassa pidettävässä hankinnassa, eikä sellaisessa hankinnassa, jossa valtion keskeiset turvallisuusedut edellyttävät muun menettelyn käyttämistä tai jossa noudatetaan lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen nojalla erityisiä turvamääräyksiä;

2) hankinnassa, jonka kohde soveltuu pääasiassa sotilaalliseen käyttöön;

3) kansainvälisen järjestön erityisen menettelyn nojalla tehtävässä hankinnassa; eikä

4) Suomen solmiman kansainvälisen yhteistoimintasopimuksen nojalla tehtävässä hankinnassa.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetut kansainväliset yhteistoimintasopimukset on annettava tiedoksi Euroopan yhteisöjen komissiolle.

2 §

Hankintayksiköt

Tässä laissa tarkoitettuja hankintayksiköitä ovat:

5) mikä tahansa hankinnan tekijä silloin kun 1, 2 tai 4 kohdassa mainittujen yksiköiden hankinnan tekemistä varten myöntämän tuen määrä on yli puolet hankinnan arvosta.

3 §

Kynnysarvon ylittävät hankinnat

Vähintään tietyn markkamäärän eli kynnysarvon suuruisia ja kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevista menettelytavoista ja muista kysymyksistä säädetään asetuksella Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *toimittajalla* sitä, joka myy, vuokraa tai muulla siihen rinnastettavalla tavalla toimittaa tavarat, suorittaa palvelun tai urakoi työsuorituksen hankintasopimuksen perusteella.

5 §

Hankintamenettely

Hankinnassa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailumahdollisuudet. Hankinnasta on sen arvosta riippumatta joko ilmoitettava tai tarjouksia on muutoin pyydettyä hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä. Mikäli kynnysarvon alittavassa hankinnassa muu toimittaja kuin se, jolta tarjouksia on pyydetty, haluaa tehdä tarjouksen, hänellä on oikeus saada tarjouksen tekemistä varten tarjouspyyntö. Hankinta ei saa tämän vuoksi kuitenkaan viivästyä.

Hankinta saadaan tehdä ilman tarjouskilpailua vain erityisistä syistä. Tällaisina syinä voidaan pitää muun muassa hankinnan vähäistä arvoa tai suoran neuvottelumenettelyn käytölle asetettuja ehtoja, joista säädetään kynnysarvon ylittävistä hankinnoista annetuissa asetuksissa.

Tarjouskilpailua ei kuitenkaan tarvitse järjestää yhteishankinnassa, kun hankinta tehdään sellaiselta yhteishankintayksiköltä, joka on noudattanut tämän lain säännöksiä hankinnan tekemisestä. Hankintayksikön, joka antaa hankinnan toisen tehtäväksi, on asetettava ehdoksi, että hankinnan tekijä noudattaa, mitä tässä laissa säädetään.

Rakennusurakkaa ei saa toteuttaa omana työnä järjestämättä tarjouskilpailua, jos hankkeen toteuttamiseen myönnetään hankkeesta valtionapua ja hankkeen valtionavun perusteena oleva arvonnäkökulma kustannusarvio on vähintään 5 000 000 markkaa. Tarjouskilpailun järjestämisestä voidaan luopua edellä 2 momentissa määritellyistä syistä tai valtionapuviranomaisen päätöksellä tuen tarkoituksen sitä edellyttäessä.

6 §

Ehdokkaan ja tarjoajan valintaperusteet

Tarjouskilpailusta voidaan sulkea pois sellainen ehdokas tai tarjoaja, jolla ei voida katsoa olevan teknisiä, taloudellisia tai muita edellytyksiä hankinnan toteuttamiseksi tai joka on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten sosiaalimaksujen suorittamisen Suomessa tai siinä maassa, jossa toimittajan päätoimipaikka sijaitsee (*sijoittautumismaa*). Tällaiselle ehdokkaalle on pyynnöstä annettava tieto hylkäämisen perusteista.

Kynnysarvon alittavien hankintojen tekemisessä ehdokkaiden ja tarjoajien taloudellista ja teknistä suorituskyykyä koskevassa arvioinnissa voidaan noudattaa soveltuvin osin kynnysarvon ylittävistä hankinnoista annettuja asetuksia.

Ehdokkaita ja tarjoajia on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättä kaikissa hankintamenettelyn vaiheissa. Jos ehdokkaana tai tarjouksen tekijänä on hankintayksikön omistama yhteisö tai laitos, on sitä kohdeltava samoin kuin muitakin ehdokkaita tai tarjoajia.

7 §

Tarjouksen valinta

Hankinta on tehtävä mahdollisimman edullisesti. Tarjouksista tulee hyväksyä se, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin.

Kynnysarvon alittavien hankintojen tekemisessä tarjousten valintaperusteiden asettamisessa voidaan noudattaa soveltuvin osin kynnysarvon ylittävistä hankinnoista annettuja asetuksia.

8 §

Vahingonkorvaus

Joka tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai Euroopan yhteisön lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa ehdokkaalle, tarjoajalle tai toimittajalle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Kun vahingonkorvausvaatimus koskee tarjousmenettelystä aiheutuneita kuluja, korvauksen tuomitsemiseksi riittää, että ehdokas tai tarjoaja näyttää toteen 1 momentissa tarkoitetun virheellisen menettelyn ja sen, että virheettömässä menettelyssä hänellä olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu.

9 §

Kilpailuneuvoston määräämät seuraamukset

Jos hankinnassa on menetelty tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai Euroopan yhteisön lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, kilpailuneuvosto voi hakemuksesta:

1) poistaa kokonaan tai osaksi hankintayksikön päätöksen;

2) kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankintaa koskevassa asiakirjassa olevaa kohtaa tai muuten noudattamasta virheellistä menettelyä;

3) velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä; tai

4) määrätä hankintayksikön maksamaan hyvitysmaksua sellaiselle asianosaiselle, jolla olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä.

Hyvitysmaksua voidaan määrätä maksettavaksi, jos 1, 2 ja 3 kohdassa määritellyt toimenpiteet saattaisivat aiheuttaa 10 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla haittaa tai jos hakemus on pantu vireille vasta hankintasopimuksen tekemisen jälkeen. Hyvitysmaksua määrättäessä otetaan huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu, hankinnan kokonaisarvo ja hakijalle aiheutuneet kustannukset ja vahinko.

9 a §

Asian saattaminen kilpailuneuvostoon

Edellä 9 §:ssä tarkoitetun asian voi saattaa käsiteltäväksi ja käyttää siinä puhevaltaa se, jota asia koskee, kauppa- ja teollisuusministeriö sekä urakalla teettämistä koskevissa asioissa myös valtiovarainministeriö taikka 5 §:n 4 momentissa mainituissa asioissa sellainen valtion viranomais, joka on myöntänyt hankekohtaista tukea kysymyksessä olevan rakennushankkeen toteuttamiseen.

Hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen hankintasopimuksen tekemistä. Hakijan on ennen hakemuksen toimittamista kilpailuneuvostolle ilmoitettava hankintayksikölle kirjallisesti aikeestaan panna asia vireille kilpailuneuvostossa. Hankintasopimus ei estä hakemuksen käsittelyä, jos hakemus on tehty 14 päivän kuluessa siitä, kun tarjoajat ovat saaneet tiedon tarjouskilpailun ratkaisusta tai sitä koskevasta päätöksestä. Tarjoajien katsotaan saaneen tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua asiakirjan lähettämisestä.

Kilpailuneuvosto ei käsittele hakemusta, joka koskee 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun yksikön hankintamenettelyä, jos hankinta liittyy asetuksessa määriteltyyn peruspalvelutoimintaan ja hankinnan ennakoitu arvo on asetuksessa säädettyä kynnysarvoa pienempi.

Kilpailuneuvoston toimivaltaan kuuluvasta asiasta ei saa valittaa kuntalain (356/1995) eikä hallintolainkäyttölain (586/1996) nojalla sillä perusteella, että päätös on tämän lain vastainen.

11 a §

Sovittelumenettely

Milloin kysymys on 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun hankintayksikön tekemästä hankinnasta, ehdokas, tarjoaja tai toimittaja, joka katsoo hankintayksikön syylistyneen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai Euroopan yhteisön lainsäädännön vastaiseen menettelyyn ja jonka etua virheellinen menettely koskee, voi pyytää 8 §:n tai 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten ohella Euroopan komissiolta sovittelumenettelyn käyttämistä.

Sovittelumenettelyä koskeva pyyntö on osoitettava kauppa- ja teollisuusministeriölle 14 päivän kuluessa siitä, kun tarjoajat ovat saaneet tiedon tarjouskilpailun ratkaisusta tai sitä koskevasta päätöksestä. Kauppa- ja teollisuusministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä sovittelumenettelystä.

14 §

Tiedonsaantioikeus ja vaitiolovelvollisuus

Tarjouskilpailuun osallistuneen oikeudesta saada tietoa tarjouksen käsittelyä koskevista

asiakirjoista noudatetaan soveltuvin osin mitä asianosaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään viranomaisten asiakirjojen julkisuutta koskevassa lainsäädännössä.

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoja elinkeinonharjoittajan liike- tai ammattisalaisuudesta tai muusta näihin verrattavasta seikasta, jonka ilmaiseminen saattaisi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ei saa niitä ilmaista eikä käyttää oikeudettomasti,

ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna tähän suostumustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia ei sovelleta hankinnassa, josta on julkaistu hankintailmoitus tai hankintamenettely on muutoin käynnistetty ennen lain voimaantuloa.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1997
